

С.Ж.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

БАЛАЛАР СТОМАТОЛОГИЯСЫ, СТОМАТОЛО

К/

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.
АСФЕНДИЯРОВА
/РУЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ, ОРТОДОНТЯ

Пародонт ауруының профилактикасындағы ауыз қуысы гигиенасының рөлі.

Орындаған: Кемелхан К.Ж

007-01-02 топ,стом.фак.

Тексерген: Каробкина В.Т

Жоспары:

1. Кіріспе

- ◆ Профилактика туралы түсінік

2. Негізгі бөлім

- Пародонт ауруларының факторы
- Ауыз қуысының гигиенасын сақтау
- ◆ Пародонт ауруларының алдын алуда ауыз қуысының индивидуальді гигиенасының ролі
- ◆ Ауыз қуысының профессиональді гигиенасы және жүргізу принциптері

3. Қорытынды

4. Қолданылған әдебиеттер.

Кіріспе

- Стоматологиялық аурулардың балалармен жасөспірімдер арасында жиі таралудың алдын-алуда профилактикалық шаралар жетекші орынға ие. Стоматологиялық аурулардың алдын-алудың нәтижесінде ауыз қуысы тіндерінің қабыну дерттерін болдырмауға және стоматологиялық аурулардың таралу жиілігін төмендетуге мүмкіндік береді. Мұндай қадам стоматологиялық қызметтің барлық саласында да түпкілікті өзгерістер енгізуге мүмкіндік береді. Профилактикалық шараларды жүргізу стоматологиялық ауруларды емдеу санасымен бірге қоғам өмірінің деңгейін сипаттауға болады.

Балаларда ауыз қуысы гигиенасын сақтаудың мәні

Профилактика – бұл денсаулықтың жоғары деңгейде ұстауды қамтамасыз етуге және стоматологиялық аурулардың алдын – алуға арналған мемлекеттік, әлеуметтік, гигиеналық шаралар жүйесі.

Қазіргі кезде балалар денсаулығына және де профилактикалық шараларды сақтамауына әртүрлі факторлар әсер етеді: әлеуметтік, экономикалық, өндірістік, урбанизациялық, ақпараттық басымдылықтар балалар арасында стоматологиялық аурулардың жиілеуіне себепші болады.

Бұл халықтың соның ішінде балалар денсаулығын сақтауға арналған шаралар комплексі болып табылады. 1977ж эксперттердің Мәскеудегі мәжілісінде қабылданған ДДҰ – ның жіктемесіне сәйкес профилактиканы үлкен үш топқа бөлді:

❖ Біріншілік

❖ Екіншілік

❖ Үшіншілік

Біріншілік профилактика - бұл аурулардың пайда болу себебі мен жағдайын жою, сондай – ақ қоршаған ортаның өндірістік және тұрмыстық қолайсыз жағдайлардың әсеріне ағзаның қарсылық күшін жоғарылату арқылы оның алдын – алуға арналған гигиеналық және тәрбиелік шаралар жүйесі болып табылады.

Екіншілік профилактика – аурулардың қайталануымен асқынуын болдырмауға арналған шаралардың комплексі. Ең басты шаралардың бірі болып дұрыс жүргізілген профилактикамен ауыз қуысын жоспарлы сауықтандыру болып табылады.

Үшіншілік профилактика – бет-жақ аймағындағы ағзалар мен ауыз ішіндегі жұмсақ тіндердің қызметін сақтауға және қайта қалпына келтіруге негізделген шаралар жиынтығы.

Пародонт ауруларынан сақтану шаралары екі деңгейде жүргізіледі:

1. Мемлекеттік деңгейде
2. Жеке дара адамдар көлемінде

Мемлекеттік шараларға мыналар жатады:

1. Балаларға санация жасау
2. Ауруларды диспансерлік есепке алу, бақылау, емдеу
3. Ішетін суды фторлау
4. Санитарлық ағарту жұмыстарын жүргізу

Ауыз қуысының гигиенасы үш топқа бөлінеді:

A large, white, cartoonish tooth with a smiling mouth and large, expressive eyes. To the left of the tooth, a hand is shown with the index finger pointing towards the tooth. The entire scene is set against a background of white powder and green mint leaves.

1. Индивидуальді

2. Профессиональді

3. Қадағалаумен

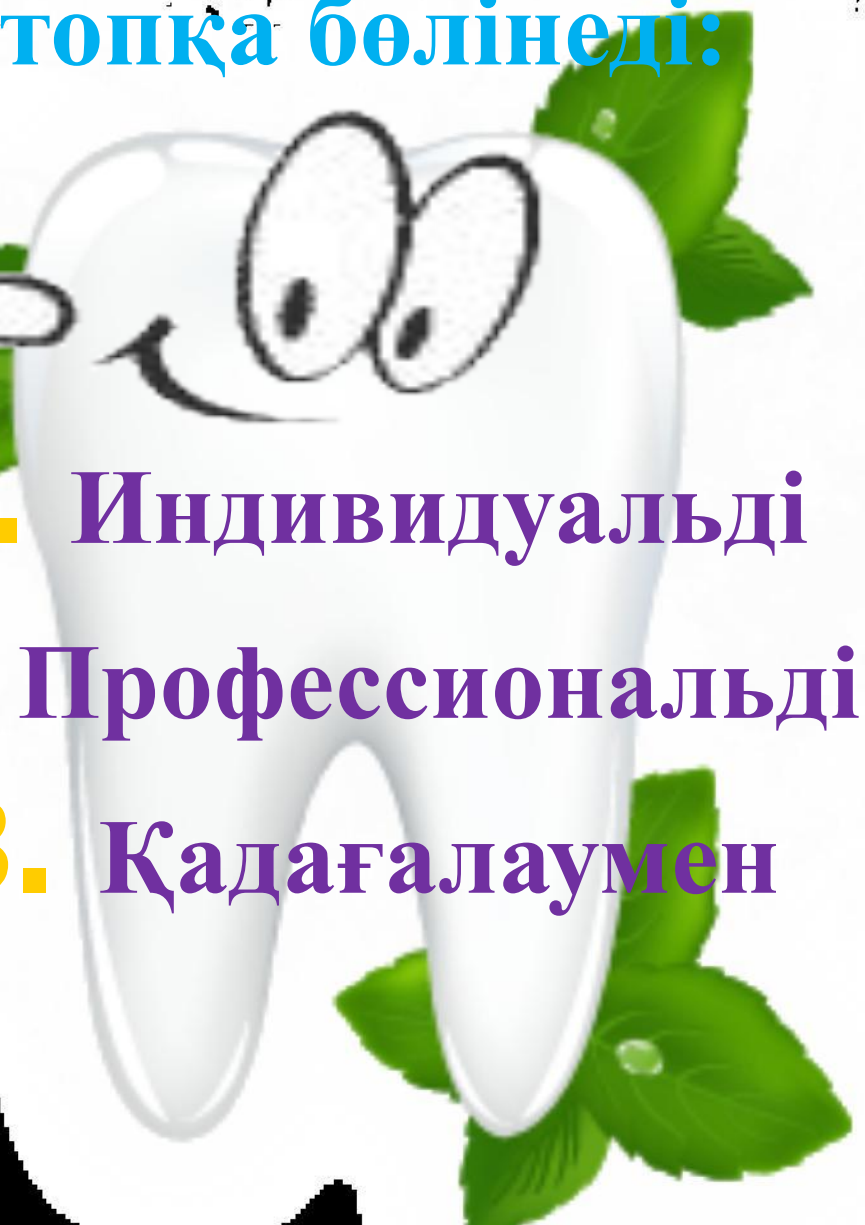
Ауыз қуысының гигиенасы үш топқа бөлінеді:

1. Индивидуальді

2. Профессиональді

3. Қадағалаумен

Индивидуальді ауыз қуысының гигиенасының ролі

A central illustration features a large, white, smiling tooth character with large, expressive eyes. To its left, a simple line drawing of a hand is shown with fingers spread. To the right, a white toothbrush is depicted vertically. Several vibrant green mint leaves are scattered around the tooth character, adding a fresh and clean aesthetic. The entire scene is set against a dark, textured background that resembles a night sky or a starry pattern.

Ауыз қуысының тазалығы бала туылғаннан басталады сондықтан да, гигиенаның ауыз қуысында маңызды орынға ие екенін аңғару қиын емес. Балаларға ауыз қуысының гигиенасын сақтауды кішкентай кезінен үйрету қажет. Тамақтанып болғаннан кейін ауыз қуысын жылы сумен шайып қызылиектерін жұмсақ сулы дәкеменен тазалап отыру қажет. Балаларда тістерді тазалау сүт тістері шыққаннан кейін жүргізіле бастайды. Әрбір балаға ата-аналар ауыз қуысы гигиенасын сақтауды дағдылы түсіндіріп үйретулері қажет.

БАЛАЛАРДЫҢ ЖАСЫНА БАЙЛАНЫСТЫ ПАРАДОНТ АУРУЫНЫҢ ПРОФИЛАКТИКАЛЫҚ ШАРАЛАРЫ:

1. Өмірінің алғашқы жылдары:

- -ему
- -жұтыну
- -еріндердің түйісуін қамтамасыз ету

2. 4 жаста (бұл жаста трема және жақтардың қатынасы болуы керек):

- ауыз қуысы санациясы
- зиянды әдеттерді жою (ерін жалау, тырнақ тістеу.);
- тағамды дұрыс қабылдау

• *3. 6-7 жас:*

зиянды әдеттерді жою ;

- жұтынуды қадағалау

• - қатты тағам қолдану;

- миогимнастика;

- ауыз қуысы гигиенасы;

- денсаулықты нығайту.

4. 7 жасдан жоғары:

- тістем аномалияларын уақытылы емдеу және профилактика;

- окклюзиография (шайнау қысымын реттеуді анықтау);

- үзетгі аномалияларын жою;

- ауыз қуысы гигиенасы

Пародонт қабынуынына әкелетін факторлар:

- Тіс қағы
- Тіс тоғасы
- Тіс тасы

Тіс тасының пайда болуына қарсы тұратын заттар:

- Кең спектрлі антисептиктер
- Бактерицидті, бактериостатикалық әсер ететін антибиотиктер
- Тіс тоғасының қабын ерітетін ферменттер
- Тіс тоғасының метаболизміне әсер ететін ферментті емес агенттер
- Бактерия жабысуына қарсы тұратын заттар

Бактерия жабысуына қарсы тұратын заттар

Ауызды шаюға арналған заттар:

- Advantage ТМ ‘tooth and gum care’ құрамына цетиопиридті хлорид және натрий фториді бар бұл препарат парадонт және тіс жегі ауруларының профилактикасы.
- Corsodyl- құрамында хлоргексидин глюконаты бар ауыз шаюға арналған препарат. Пародонт ауруының асқынуы кезінде қолданылады.
- - құрамына хлоргексидин, хлороформ кіреді. Антисептикалық, қабынуға қарсы, жансыздандырғыш әсер етеді.

Тіс пасталары

Қазіргі заманда пасталар тек гигиеналық қана емес, профилактикалық қасиетке де ие болуы керек. Тіс пастасының негізгі қызметі құрамындағы абразивті толтырғыштар және активті заттар тістің бетін минималды зақымдай отырып, тазалауы. Ал құрамында шөп препараттары пастаға дәрілік қасиет береді.

Тіс пасталары:

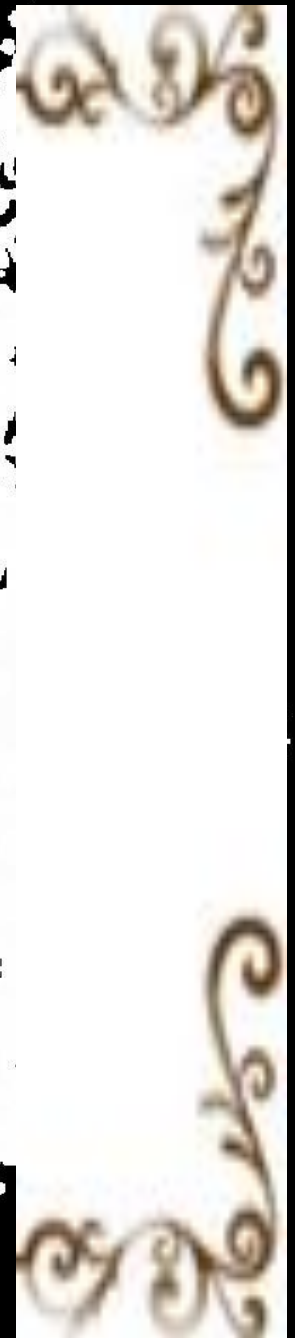

- Гигиеналық
- Емдік-профилактикалық: "Oral B" "Colgate" "Blend-A-Med" "Tartar Shield"

Тіс щеткалары:

- **Тіс және қызыл иектен тіс қағын тазалайтын жалғыз құрал.**
- **Тіс щеткасы:** щетка талшықтары орналасқан басынана және сабынан тұрады. Бұрын щеткалар табиғи талшықтардан жасалса, соңғы кездері жасанды талшықардан жасау кеңінен қолданылуда.

Тіс щеткасының түрлері:

- Мануалды
- Электрлік

Талшықтардың түріне қарай:

- Қатты
- Орташа қатты
- Жұмсақ

ozon.ru

Электрлік тіс щеткалары:

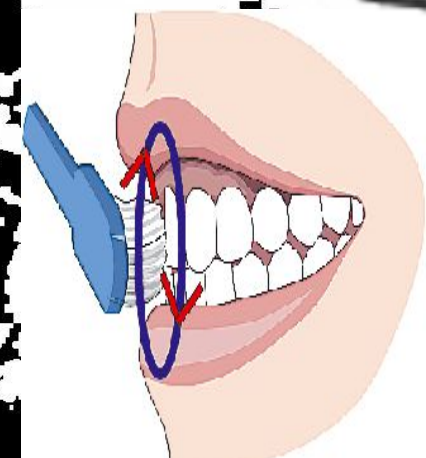
Щетка жоғары жиілікті кері айналмалы және ырғақты қимылдармен жоғары тиімділікпен тіс қағын жақсылап тазартады. Индикатор талшықтары көк түстен ауыстыру мерзімі келген кезде түссізденеді.

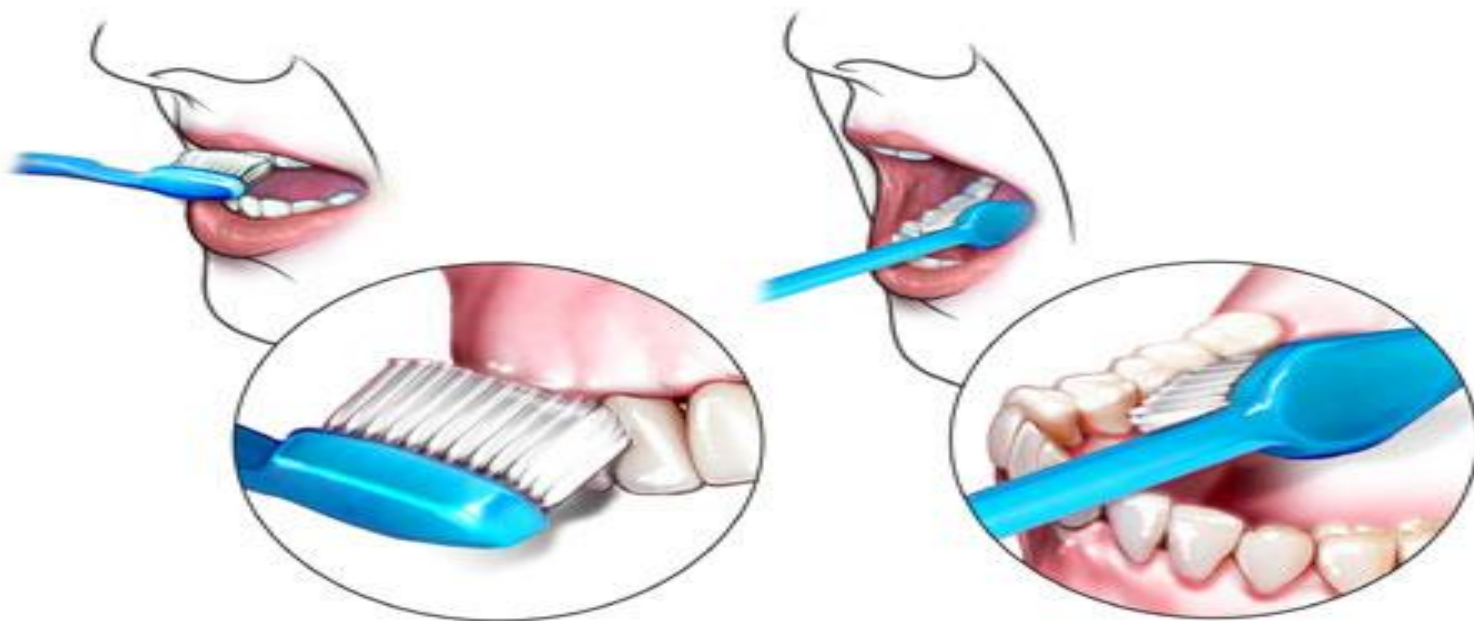
Тазаалау әдістері:

- **Фонес әдісі** – Тістердің кіреберіс беті тістер бір-біріне түйісіп тұрғанда тіс тазартқышпен айналмалы қимылмен қызылиекке тигізбей тазартады. Ауыз ашылғанда тістердің ішкі беттерін сол қимылмен окклюзиялық беттері тазартылады.

- **Рейте** – тіс щеткасы тіске параллель орналасады. Қимылдар: қызыл иектен тіс сауытының қырына дейін, шайнау бетін артқа-алдыға қарай тазапайды.

Леонардо әдісі – тіс тазартқышты тіс бетіне перпендикулярлы бағытта орнатып қызлиектен тіс сауытына қарай қозғалтып тістерді тазартады, кейіннен тістердің шайнау беттерін тазалайды.

Басс әдісі – щетка тіске 45 градус бұрышпен орналасады. Бұл кезде тіс арасына тіс емізікшесіне кіріп тұруы керек. Щетканы қозғалтпай вибрация қимылдарын жасаймыз. Тістің шайнау бетін артқа-алдыға қарай тазалайды.

Смит-Белл әдісі- щетка қимылы шайнау кезіндегі қимылдарды қайталайды.

Чартер әдісі- пародонтит кезінде тиімді. Щетканы 45 градус бұрышта қойып, айналма, сілкіме қимылдар жасаймыз.

- Стилманс әдісі-
щетканы жартылай
қызыл иек және тістің
мойын бөліміне
орналастырып, қызыл
иекке басып, сәл
ағарғанша, айналма
қимылдар жасаймыз.

- Стандартты әдіс – тіс бетіне байланыссыз горизонталды, айналма қимылдан жасау

1. Наружные поверхности зубов

2. Внутренние поверхности зубов

3. Внутренние поверхности передних зубов

4. Жевательная поверхность зубов

5. Массаж десен

6. Чистка языка

Тіс жіптері:

Тіс щеткасы тіс арасын толық тазалай алмайды, сондықтан ауыз қуысы гигиенасын жақсарту үшін флосстарды қолданған жөн.

- ”Oral B” компаниясы тіс жіптерінің жаңа технологиясын ойлап тапты. Сатин тіс жібі полимермен қоршалған нейлон талшықтарынан тұрады. Ол ыдырауға, үзілуге мүмкіндік бермейді.

Ауыз қуысының профессионалды гигиенасы

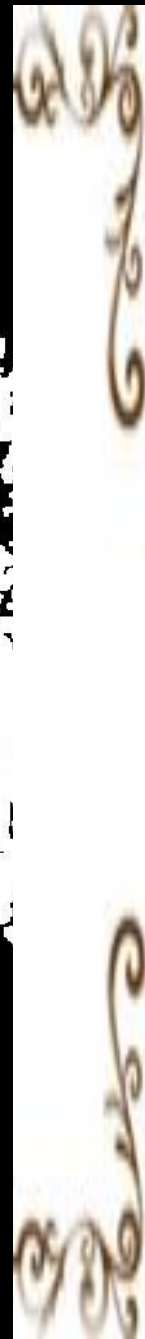
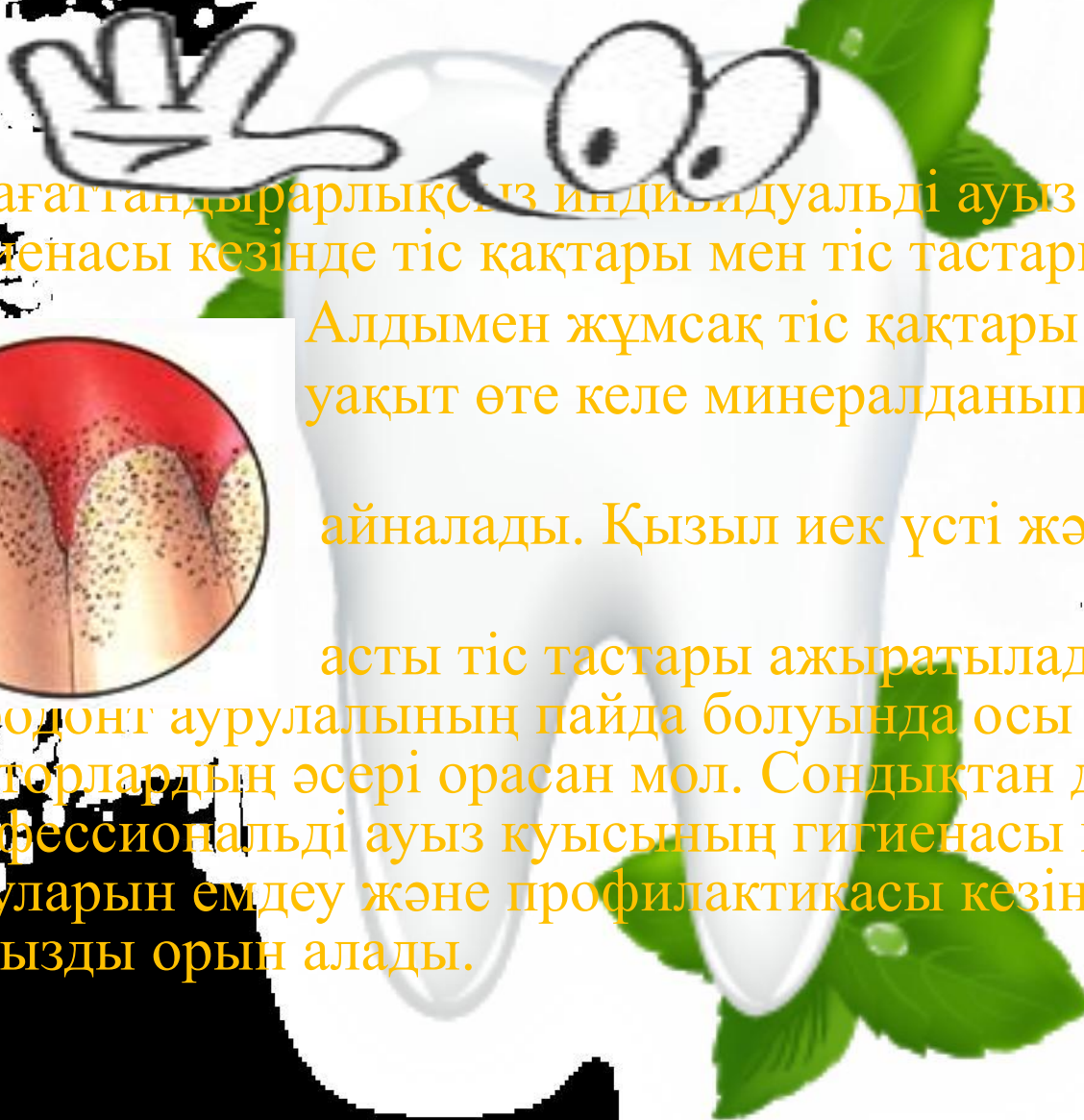
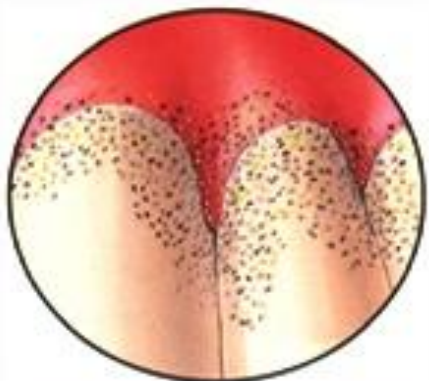
Қанағаттандырарлықсыз индивидуальді ауыз қуысының гигиенасы кезінде тіс қақтары мен тіс тастары түзіледі.

Алдымен жұмсақ тіс қақтары түзіледі, уақыт өте келе минералданып тіс

айналады. Қызыл иек үсті және қызыл

асты тіс тастары ажыратылады.

Пародонт ауруларының пайда болуында осы факторлардың әсері орасан мол. Сондықтан да профессионалды ауыз қуысының гигиенасы пародонт ауруларын емдеу және профилактикасы кезінде маңызды орын алады.

- Тіс тастары түзілгенде ең алдымен қызыл иек үсті тіс тастары түзіледі, уақыт өте тіс-қызыл иек байламын бұзып қызыл иек асты тіс тасы пайда болады. Қызыл иек асты тіс тасы тіс түбірі бойымен интенсивті түрде өсіп отырады периодонтты зақымдайды, ал кейіннен қалта пайда болады.

Профессионалды тазалау

- Профессионалды тазалау- ауыз қуысының гигиенасын жақсарту мен ауыз қуысының индивидуальды гигиенасын үйретуге арналған шаралар жиынтығы. Ол ауыз қуысын қарап тексеру, гигиеналық индексін анықтау, тазалауды үйрету, профессионалды тазалау және пломбылаудан тұрады.

Тіс қақтары мен тастарын алу

- Тіс тастарын алудың бір жолы механикалық әдіс. Аспаптың көмегімен қолмен орындалады. Қолданылатын аспаптар: иілген ілмек, орақша ілмек, қырғыш ілмек, экскаватор. Бірақ бұл әдіспен тіс қақтарынан толық құтылу мүмкін емес.

Балаларда тіс тәгінділерін

қолмен тазалайды:

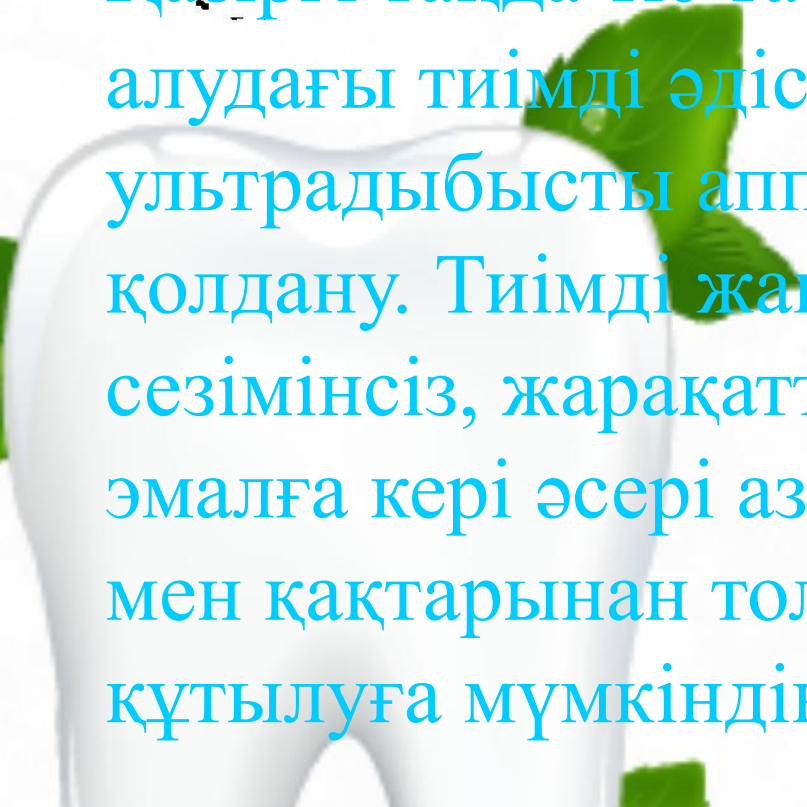
- Тіс және қызыл иек тіндеріне абайлап қарау;
- Тіс тастарының майда бөлшектеріне дейін жақсылап тазалау.

- Қазіргі таңда тіс тастарын алудағы тиімді әдістің бірі ультрадыбысты аппараттар қолдану. Тиімді жақтары: ауру сезімінсіз, жарақаттамайды, эмалға кері әсері аз, тіс тастары мен қақтарынан толық құтылуға мүмкіндік береді.

Қорытынды:

Қорыта келе, профилактика – кез келген ауруды емдеудің ең тиімді жолы. Ауыз қуысы гигиенасын дұрыс сақтау- пародонт аурулары кезінде, алдын алу кезінде, емнің нәтижесіне тікелей байланысты. Сондықтан ауырып ем іздегенше ауырмайтын жол іздейік. Біздің кез-келгеніміз балаларға ауыз қуысының гигиенасын үйретуіміз және оларды бақылыуымызда ұстауымыз қажет.

Қолданылған әдебиет:

- *Қабулбеков “балалар жасындағы стоматология профилактикасы”*
- *Перси Л.С. и др. Стоматология детского возраста. - М.: Медицина, 2006. –*
- Интернет [www. “google.ru”](http://www.google.ru)

[www. Stomfak.ru](http://www.Stomfak.ru)

www.dentalsite.ru

www.32zubica.ru

Назар

аударғандарыңызға

үлкен рахмет!!!

